

Verdwaalde Roodpootvalken *Falco vesper-tinus* en libellen *Odonata* in het voorjaar van 1992

Gerard Abbingh en Willem van Manen

Op het Ballooërveld verbleven in het voorjaar van 1992 korte tijd twee Roodpootvalken. Onder de zitbomen werden vooral resten van grotere libellen aangetroffen. In enkele braakballen werden resten van kleine kevers en van waterjuffers gevonden.

Vermoedelijk als gevolg van de aanhoudende oostenwind werden in mei en de eerste dagen van juni opvallend veel Roodpootvalken in Nederland gezien. In Drenthe werden op bijna alle grote heidevelden één of meerdere valken waargenomen, zittend in boompjes of op insektenjacht (med. div. waarn.), zo ook op het Ballooërveld in noordelijk Midden-Drenthe. Op dit heideveld van circa 300 ha ligt in het midden een vennetje met een oppervlakte van ongeveer 100 vierkante meter. Langs de rand staat voornamelijk pitrus en pijpestrootje, plaatselijk in het water staat lisdodde.

Bij dit watertje werden op vijf en zes juni twee Roodpootvalken waargenomen. Het betroffen een volwassen vrouwtje en een onvolwassen mannetje. Bij het mannetje waren vrijwel alle dekveren donkergrijs (adult), evenals de twee middelste staartpenen. De lichte nekveren, oranje poten en gebandeerde grote vliegveren herinnerden aan het onvolwassen kleed. Beide vogels joegen vanuit een tweetal boompjes langs de waterkant op de talrijk aanwezige libellen. In veel gevallen werd een gevangen libel meegevoerd naar een van de boompjes, alwaar de vleugeltjes werden verwijderd en de prooi opgegeten. Op 11 juni werden de valken niet meer op hun vaste post aangetroffen. Inspectie van de bodem onder de boompjes werd bemoeilijkt door hoge pollen pijpestrootje en pitrus, desondanks werden drie braakballetjes en resten van libellen verzameld.

Eén braakbal was overwegend zwart van kleur en bevatte naast keverresten (dekschilden, vleugeltjes en delen van poten) resten van libellen, hoofdzakelijk van *Zygoptera* (waterjuffers). Er werden vleugelresten, stukjes achterlijf en kaakfragmenten aangetroffen. De beide andere braakballen waren lichtbruin van kleur en bevatten in hoofdzaak resten van kleine kevers (niet nader gedetermineerd).

De overblijfselen van libellen (losse voor- en achtervleugels, delen van het achterlijf en borststukken met vleugels) die onder de boompjes werden verzameld (foto 1) behoorden toe aan drie soorten *Anisoptera* ("echte libellen"), te weten: Viervlek *Libellula quadrimaculata*, Noordse Witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* en Venwitsnuitlibel *L. dubia*. Van de soorten konden respectievelijk minimaal 7, 6 en 2 individuen worden onderscheiden. Ten tijde van het oponthoud van de Roodpootvalken (eerste decade van juni) zijn witsnuitlibellen en Viervlek midden in hun vliegtijd, en van alle Anisoptera op dat moment het talrijkst aanwezig. Voor de Roodpootvalken vormden zij een voor de hand liggende voedselbron.

Summary: Strayed Red-footed Falcons *Falco vespertinus* and dragonflies *Odonata* in spring 1992

In spring 1992 unusual numbers of Red Footed Falcons were observed in The Netherlands. Two stayed at the Ballooërveld for some days in the first decade of June. The Ballooërveld is a tract of moorland of 300 ha in size. The falcons were most frequently seen hunting over a little fen. Three species of dragonflies were identified among the prey: *Libellula quadrimaculata* (7), *Leucorrhinia rubicunda* (6) and *L. dubia* (2). Three pellets contained the remains of little beetles (1) and *Zygoptera* (2). During the falcon's presence, the identified species of dragonflies were most numerous among *Anisoptera*.

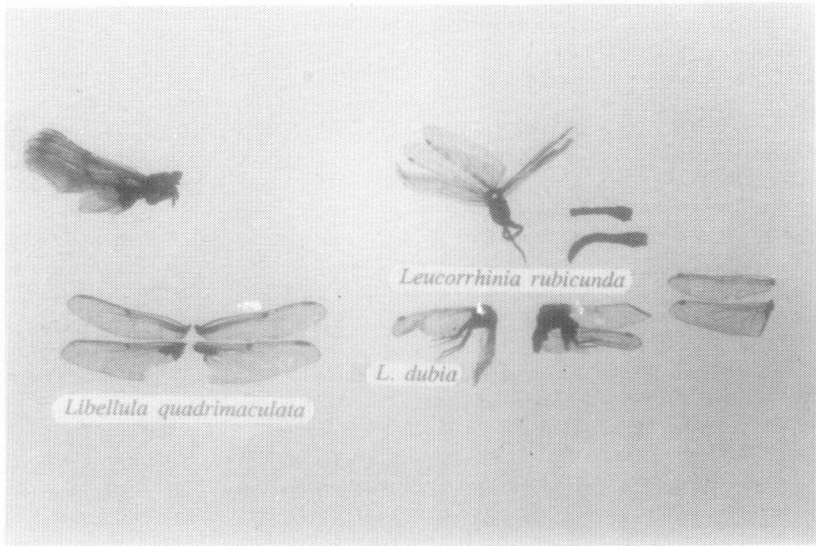

Foto 1. Libellen, geconsumeerd door Roodpootvalken
Photo 1. Dragonflies, eaten by Red-footed Falcons

Adressen: Muddegoorn 78 en 80
9403 NL Assen